

Pohjoisen liikennestrategia 2036

SITOWISE

KAINUUN LIITTO

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

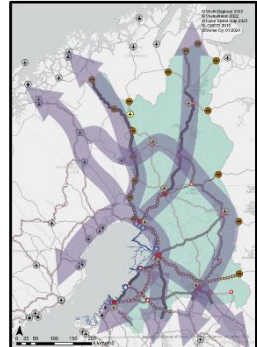

POHJOIS-
POHJANMAA
COUNCIL OF OULU REGION

LAPIN LIITTO

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

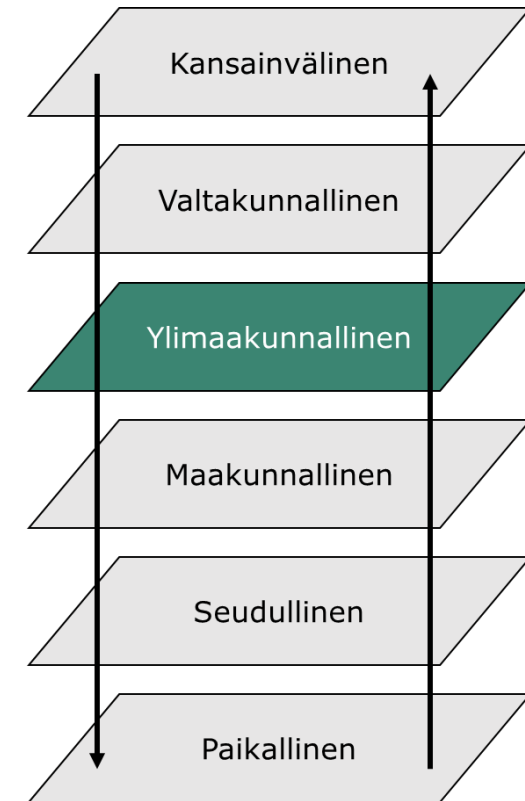

Väylävirasto
Trafikledsverket

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

Ylimaakunnallisen liikennestrategian rooli

- Pohjoisen maakunnille selkeästi yhteiset ja keskeisimmät liikennejärjestelmän kehittämistarpeet
- Painotetaan asioita, jotka ovat
  - merkitykseltään yhteisiä Pohjoiselle
  - edellyttävät toteutuakseen ylimaakunnallista yhteistyötä
  - Pohjoiselle ominaisia ja muusta Suomesta poikkeavia
- Mukaan valittu toimenpiteitä,
  - jotka toteuttavat visiota ja tavoitteita
  - jotka vastaavat tunnistettuihin tulevaisuuden haasteisiin
  - joiden suunnittelun edistäminen tai toteuttaminen on realistista vuoteen 2036 mennessä
- Kiireellisyyden perusteella priorisoitu ylimaakunnallisesti keskeisimmät yhteysvälit ja niiden kehittämis- ja parantamishankkeet
- Strategia toimii tietopohjana mm. valtakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön

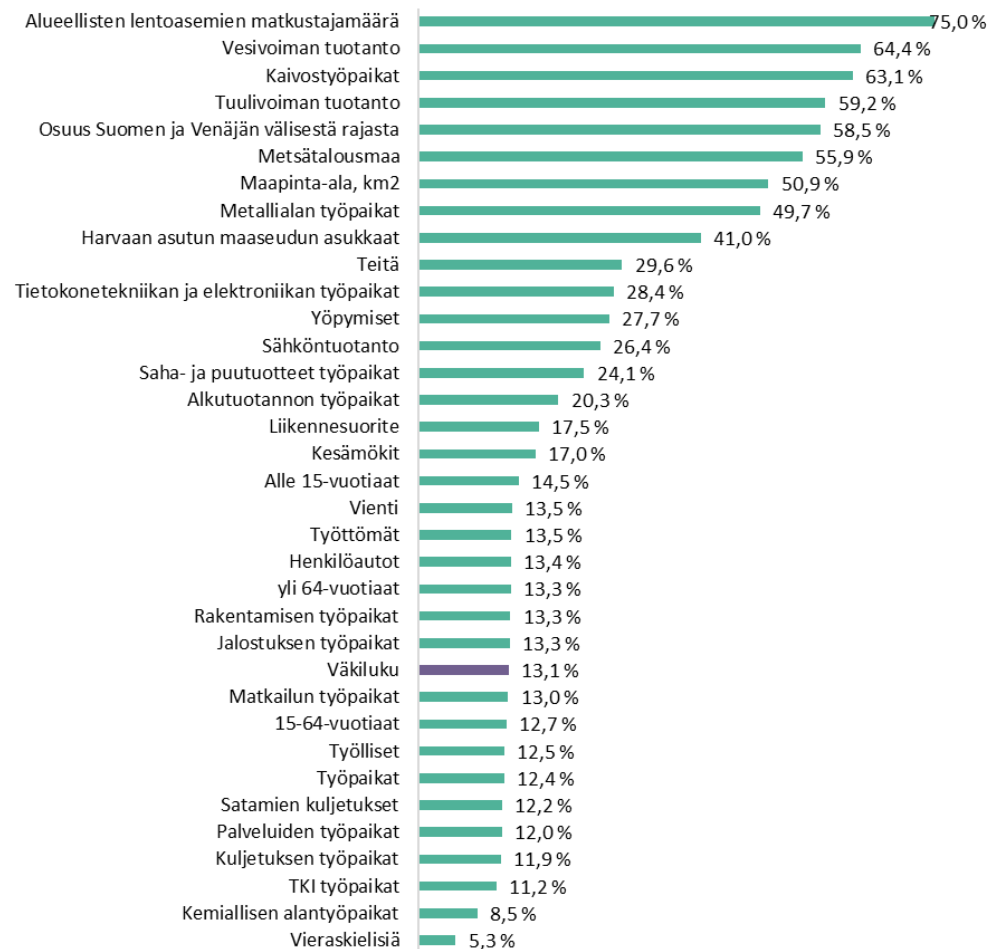
Toimintaympäristön analyysi

Pohjoisen neljän maakunnan erityispiirteet

- Maakuntaohjelmissa tavoitellaan toimivaa arkea, yritysten kilpailukykyä, hyvää saavutettavuutta sekä alueen kansainvälisyyttä.
- Yhteisiä toimialoja ovat mm. metsä-, kaivos- metalli- ja kemianteollisuus sekä matkailu.
  - Teollisuudelle tärkeitä tie- ja rataverkon kunto, satamien ja talvimerenkulun toimivuus
  - Matkailualalle tärkeitä lentoliikenne- ja raideliikenneyhteydet, matkaketjut lento- ja rautatieasemilta
- Yhteisiä mahdollisuuksia luonto, puhtaan siirtymän raaka-aineet ja teknologiat sekä läntisen Barentsin alue
- Haasteena erityisesti pitovoima sekä osaavan työvoiman saatavuus
- Erilaisia väestö-, palvelu- ja elinkeinokeskittymiä
- Saamelaisten kotiseutualue Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueella ja Lapin paliskunnan alueella (Sodankylä)
- Pohjois-Suomi on ominaisuuksiltaan heterogeeninen alue, vaikka yhteisiä erityispiirteitä on tunnistettavissa

Pohjoisen neljän maakunnan osuus koko maasta

Pohjoisen liikennestrategian lähtökohdat toimintaympäristöanalyysin perusteella

Kansainvälisyys

- Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkajärjestelmän rooli ja merkitys on kasvanut huomattavasti
- Ruotsiin ja Norjaan johtavien yhteyksien merkitys korostuu sotilaallisen liikkuvuuden sekä huolto- ja toimintavarmuuden näkökulmasta
- Ylimaakunnalliset ja kansainväliset yhteydet korostuvat työssäkäyntialueiden laajentumistarpeen myötä
- Kansainväliset ulkomaankaupan kuljetusreitit voivat muuttua
- Lentoliikenteen ja lentoasemien merkitys alueella suuri
- Pohjoisen liikennestrategian kannalta on tärkeää, että alue osallistuu aktiivisesti valtakunnallisesti koordinoituun pohjoismaalaiseen yhteistyöhön ja liikennejärjestelmätyöhön

Elinkeinot

- Akku-, kaivos- ja vetyteollisuuden kuljetukset lisääntyvät alueella
- Kaivos-, metalli- ja metsäteollisuuden kuljetukset ovat alueella merkittäviä, mikä korostaa alempaa tieverkkoa
- Matkailun merkitys alueella suuri ja kasvun näkymät vahvat lähivuosina
- Verkkokauppa (B2B ja B2C) kasvattaa jakelukuljetuksia ja hajauttaa virtoja

Muuttuva ilmasto

- Jäänmurron tarve lisääntyy ja alusten kulkunopeudet hidastuvat
- Sään ääri-ilmiöt haastavat infrastruktuurin kestävyyttä
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuuri tulee mahdollistaa pitkämatkaiselle liikenteelle

Yhteiskunta

- Väestön ikääntyminen ja kestävyysvaje edellyttävät nykyistä tehokkaampia henkilökuljetuspalveluita
- Haja-asutusalueella asuvien määrä huomattava maan keskiarvoon nähden
- Digitalisaation odotetaan sujuvoittavan liikkumista ja tehostavan kuljetuksia tulevaisuudessa

Visio, tavoitteet ja toimintalinjat

Tavoitteet:

Visio: Pohjoisen liikennejärjestelmästä elinvoimaa, kilpailukykyä ja toimintavarmuutta koko läntiselle Euroopalle

Kansainvälisten käytävien kehittäminen parantaa Pohjoisen ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta.

Teollisuuden, alkutuotannon ja matkailun sekä sotilaallisen liikkuvuuden edellytykset paranevat.

Matka- ja kuljetusketjut sujuvoituvat pitkien etäisyyksien Pohjoisessa.

Läpileikkaavat teemat

Liikenteen päästöjen vähentäminen, luontokadon arvioiminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen.

Turvallisuuden sekä toiminta- ja huoltovarmuuden parantaminen.

Tavoitteet ja toimintalinjat:

Kansainvälisten käytävien kehittäminen parantaa Pohjoisen ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta.

- Länsinaapureiden rajanylityspaikoille johtavat yhteydet, erityisesti TEN-T ydin- ja kattava verkko, sekä liikenteen solmupisteet mahdollistavat sujuvan liikenteen.
- Lentoliikenneyhteydet ja lentoasemat mahdollistavat hyvän saavutettavuuden sekä elinkeinoelämän ja kansainvälisen matkailun kasvun.
- Satamat toimivat tehokkaasti ja satamiin johtavat väylät mahdollistavat ennakoitavat kuljetukset.

Teollisuuden, alkutuotannon ja matkailun sekä sotilaallisen liikkuvuuden edellytykset paranevat.

- Tieverkon kehittämisessä ja hoidossa huomioidaan nykyiset vahvat elinkeinot*, puhtaan siirtymän kuljetukset**, kansainväliset kuljetukset sekä sotilaallisen liikkuvuuden tarpeet.
- Rataverkon välityskykyä kasvatetaan ja uusia suuntia kehitetään liikenteen tarpeita vastaavaksi.

* Kaivos-, metalli- ja metsäteollisuuden kuljetukset sekä matkailu ovat alueella merkittäviä

** Akku-, tuulivoima- ja vetyteollisuuden kuljetukset lisääntyvät alueella

Matka- ja kuljetukset sujuvoituvat pitkien etäisyyksien Pohjoisessa.

- Maakunta- ja matkailukeskusten välisiä yhteyksiä kehitetään tärkeänä osana rajat ylittäviä matkaketjuja.
- Työssäkäyntialueiden kestävä ja turvallista liikkumista edistetään.
- Älykkäillä ratkaisulla ja kuljetuksia yhdistämällä tehostetaan julkisesti hankittuja kuljetuksia ja tavaroiden liikkumista.
- Tietoliikenneyhteydet mahdollistavat etätyön ja paikkariippumattomuuden.

Toimenpideohjelma

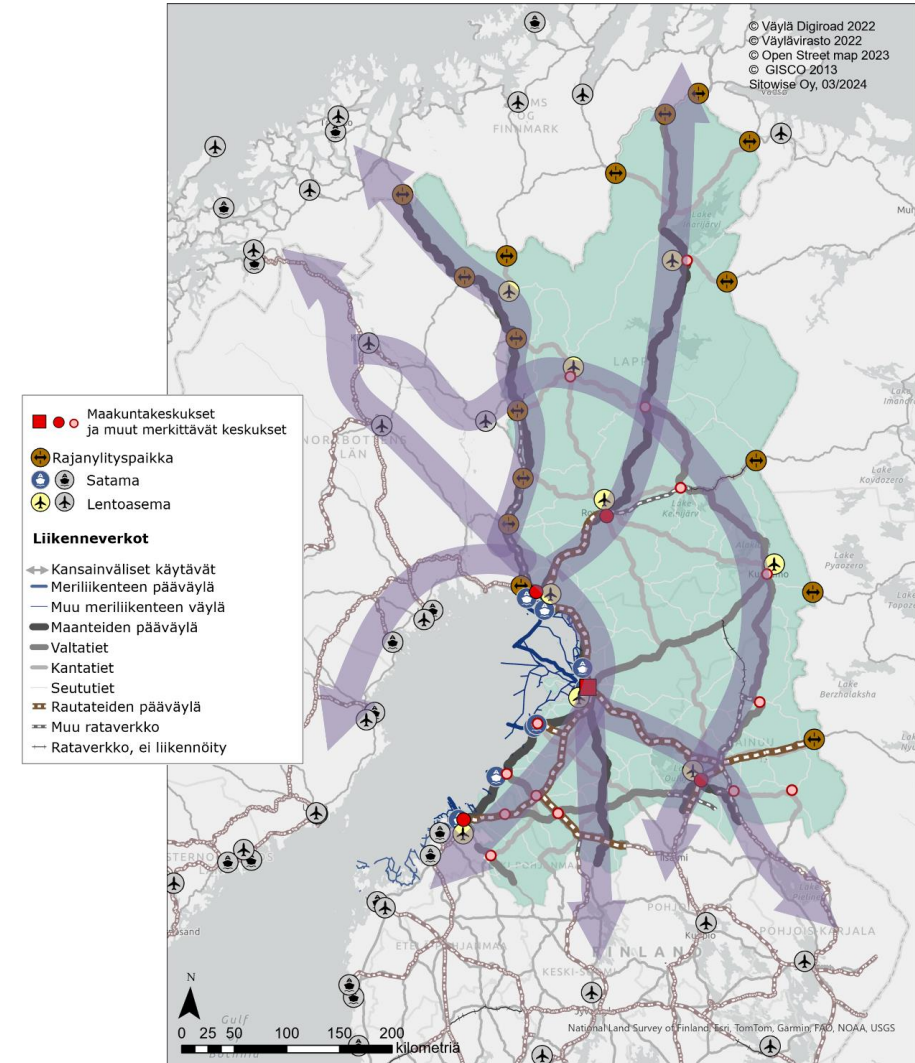
Toimenpiteiden jaottelu

Kehittämisen- ja parantamistoimenpiteet
(=kansallisella ja kansainvälisellä rahoituksella toteutettavat infrastruktuurihankkeet)

Toimintamallit
(=alueen toimijoiden itse koordinoima yhteistyö)

Edistettävät asiat
(=kansallisella ja kansainvälisellä rahoituksella toteutettavat muut toimenpiteet)

Jatkotoimenpiteet ja -selvitykset
(=alueen toimijoiden itse toteuttamat selvitykset)

Kehittämis- ja parantamistoimenpiteet 1/2

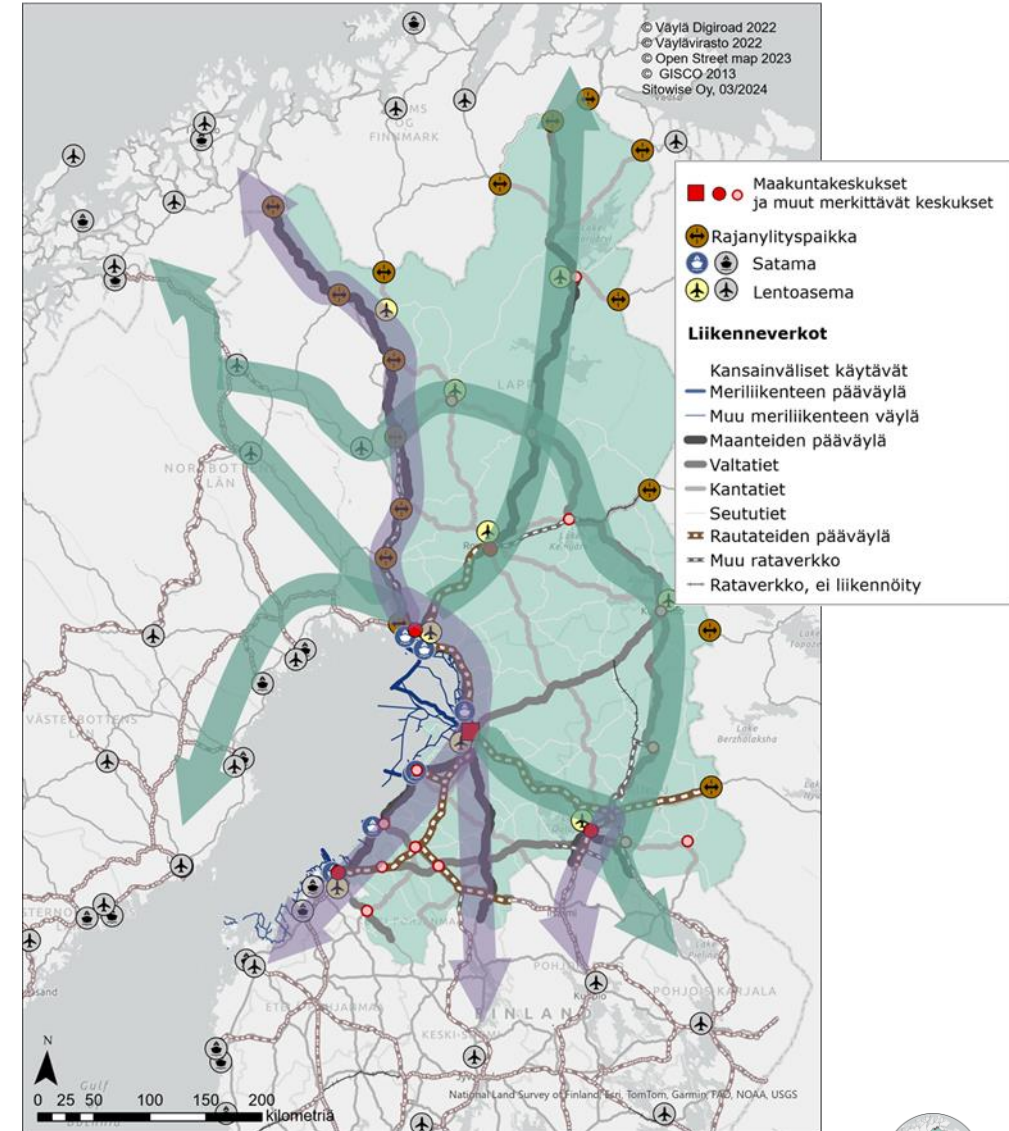
Kärkitoimenpiteenä edistetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa pohjoisen liikenneverkon kunnossapidon ja toimivuuden varmistamiseksi, liikenneturvallisuuden parantamiseksi, korjausvelan vähentämiseksi ja suunnitelmavalmiuden parantamiseksi.

Kiireellisimmät toimenpiteet

- **Päärata:** Nopeustasoa ja välityskykyä parantavien toimenpiteiden toteuttaminen Liminka–Oulu-välillä ja toimenpiteiden suunnittelun käynnistäminen Ylivieska–Liminka-välillä sekä junaliikenteen palvelutason nostaminen Seinäjoelta pohjoiseen Haaparannalle
- **Savonrata:** Pohjoisosan välityskykyä ja liikenteen sujuvuutta parantavat toimenpiteet
- **Valtatie 4:** Iin ohitustie, Simojoen silta ja tieosuus Pohjois-Ii–Simo
- **Valtatie 21:** Parantaminen välillä Palojoensuu–Kilpisjärvi

Kiireelliset toimenpiteet

- **Kokkolan satama:** Sataman kehittäminen ja nostaminen osaksi TEN-T-ydinverkkoa
- **Valtatie 4:** Hirvas–Rovaniemi–Vikajärvi
- **Valtatie 8:** Kokkolan ja Limingan kohtien kehittäminen ja liikenteen välityskyvyn parantaminen
- **Valtatie 22:** Kehittämisselvityksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen

Kehittämis- ja parantamistoimenpiteet 2/2

Muut kehittämis- ja parantamistoimenpiteet

- Valtatie 5: Kajaani–Kuusamo kehittämisselvityksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen
- Valtatie 13: Kokkola–Äänekoski kehittämisselvityksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen
- Valtatie 20: Korvenkylä–Kiiminki-välillä kehittämisselvityksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen
- Valtatie 28: Eritasoliittymän toteuttaminen valtateiden 8 ja 28 risteyksessä tiesuunnitelman mukaisesti ja tien kehittämis- ja parantamistoimenpiteitä Kokkola–Kannus-välillä
- Oulu–Laurila-rata: Välityskykyä nostavat toimenpiteet
- Iisalmi–Ylivieska-rata: Välityskykyä ja liikenteen sujuvuutta parantavat toimenpiteet sekä riskialtimpien tasoristeysten järjestelyt, hankkeeseen panostaminen ratasuunnitelman mukaisesti
- Tornio–Kolari-rata: Sähköistäminen
- Kontiomäki–Pesiökylä: Sähköistyksen suunnittelu
- Joensuu–Kontiomäki: Sähköistäminen, I-vaihe Kontiomäki–Vuokatti sähköistys
- Raahan satama: Vesiväylän syventäminen
- Kokkolan satamaan johtavat yhteydet: Kokkolan satamaradan kaksoisraiteistaminen ja Satamatien leventäminen

Edistettävät asiat 1/2

Edistetään Pohjoisen lentoliikenneyhteyksien ja lentoasemaverkoston kehittämistä:

- Finavian verkostossa olevien nykyisten lentoasemien säilyminen verkostossa ja aktiivista kehittämistä osana verkostoa.
- Monipuolisten, ja mahdollisuuksien mukaan kestäväillä käyttövoimilla operoitavien, lentoliikenneyhteyksien tarjontaa Pohjoisen lentoasemilta Helsinki-Vantaalle ja maailmalle.

Kävely, pyöräily ja julkinen liikenne

- Joukkoliikenteen peruspalvelutason toteutuminen turvaamalla joukkoliikenteen rahoitus.
- Mahdollisuus kohdistaa kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustuksia myös maanteiden kävelyn ja pyöräilyn väylille.
- Alueellisen junaliikenteen kehittämisellä muodostuminen
- Matkaketjujen mahdollistaminen liikenteen solmukohtia ja liikenteen jatkoyhteyksiä kehittämällä.
- Kolmen tunnin matka-aikamääritelmän säilyminen Liikenne12-suunnitelman pitkämatkaisen joukkoliikenteen palvelutasotavoitteistossa.

Tieliikenne

- Julkinen tuki sähköautojen kotilatausinfrastruktuurin rakentamiselle sekä kestävien käyttövoimien lataus- ja tankkausinfrastruktuurin rakentamiselle yhteysväleillä, joilla se ei toteudu markkinaehtoisesti.
- Valtatien 6 (Helsinki–Joensuu–Kajaani) jatkaminen pääväylänä Kajaanista Ouluun.
- Valtatie 8 nostaminen osaksi TEN-T-ydinverkkoa.
- Valtateiden 5 (Kemijärvi–Sodankylä-yhteysväli), 6 (Joensuu–Kajaani-yhteysväli) ja 27 (Kalajoki–Iisalmi-yhteysväli) nostaminen osaksi TEN-T kattavaa verkkoa.

Edistettävät asiat 2/2

Rautatieliikenne

- Eurooppalaisen raidelevyden toteuttamisen aloittaminen Pohjoisesta.
- Rajat ylittävän henkilöjunaliikenteen kehittyminen Suomen ja Ruotsin välille.

Meriliikenne ja satamat

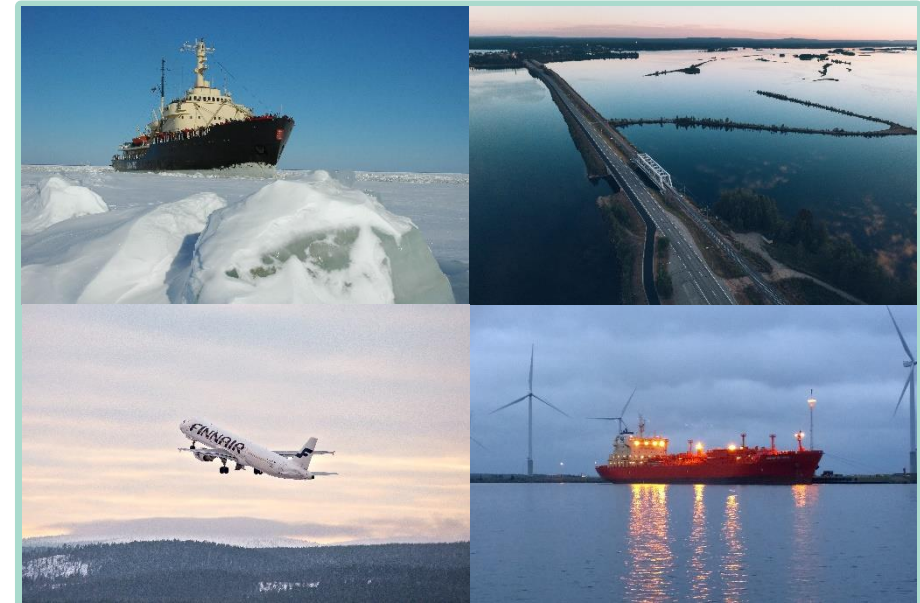
- Jäänmurtajien uusimishjelman laatiminen ja toteuttaminen.
- Jäänmurtokaluston kesäaikainen sijoittuminen Pohjoisen satamiin.
- Raahen ja Kemin satamien kehittäminen ja nostaminen osaksi TEN-T-ydinverkkoa.
- Kemin satamaan johtavan radan sähköistäminen.

Lentoliikenne ja lentoasemat

- Lähtökohtaisesti markkinaehtoisten lentoyhteyksien kehittyminen Kajaanin, Kemi-Tornion ja Kokkola-Pietarsaaren lentoasemilla.
- Finavian verkoston ulkopuolisten lentoasemien kehittämisrahoituksen säilyminen.

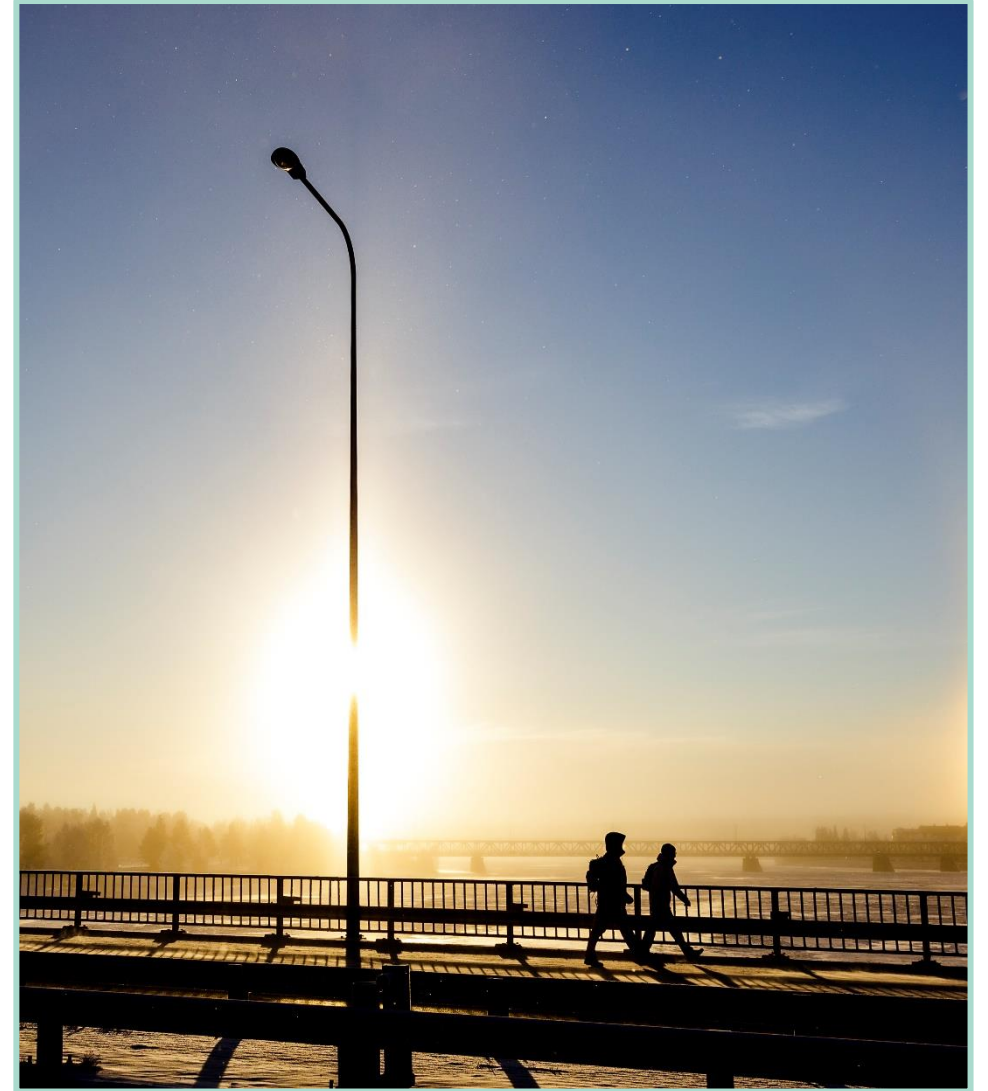
Tietoliikenneyhteydet

- Matkapuhelinverkon sääntelyn peittovelvollisuuden laajentuminen kattamaan asutuksen ja henkilöliikenteen rataverkon lisäksi loma-asunnot.
- Pohjoisen liittyminen useammat mantereet yhdistäviin tietoliikenne- ja merikaapelijärjestelmiin.

Toimintamallit

- Sitoudutaan pitämään maakuntien ja kaupunkiseutujen (Oulu, Rovaniemi, Kokkola, Kajaani, Kemi-Tornio) liikennejärjestelmäsuunnitelmat sekä kestävän liikkumisen edistämishjelmat ajan tasalla.
- Sitoudutaan toteuttamaan valtakunnallista liikenneturvallisuusstrategiaa ja Liikenne12-suunnitelman linjauksia liikenneturvallisuuden osalta.
- Sitoudutaan jatkuvan liikenneturvallisuustyön toimintamalliin ja pitämään alueelliset liikenneturvallisuussuunnitelmat ajantasaisina.
- Sitoudutaan varmistamaan, että jokaisella alueella on toimiva lentoliikenteen yhteistyöryhmä ja strategia.
- Sitoudutaan kehittämään olemassa olevia pohjoismaisia liikennejärjestelmäyhteistyön toimintamalleja kriisinkestävyyden näkökulmasta.
- Luodaan yhteistyömalli liikennejärjestelmätyön, alueellisen ja kaupunkien joukkoliikennesuunnittelun ja Hyvinvointialueiden välille julkisesti hankittujen kuljetusten tehostamista varten.
- Luodaan kannustava toimintamalli ja toimintatavat tietoliikenneyhteyksien ja muun infrarakentamisen yhteisrakentamiselle.

Jatkotoimenpiteet ja -selvitykset

Jatkosuunnittelu- ja parantamistoimenpiteet

- Uusien ratayhteyksien jatkoselvittäminen ja -suunnittelu sotilaallisen liikkuvuuden, huoltovarmuuden, matkailun ja kaivosteollisuuden tarpeiden perusteella:
  - Yhteydet Norjan satamiin Narvikiin ja Tromssaan Pohjoisen maakuntien alueelta ja kautta.
  - Strategisten maayhteyksien kehittäminen Suomesta Ruotsiin.
- Pohjoisten satamien tie- ja rataverkolle kytkeytymisen kehittäminen:
  - Erityisesti liikenteen solmukohtat ja liittymäjärjestelyt.
- Kaksoiskäyttökohteiden suunnittelu ja toteuttaminen.

Jatkoselvitykset

- Kansainvälisten tavaraliikenneyhteyksien kehittämisen mahdollisuudet (2025).
- Pohjoisen pitkämatkaisen joukkoliikenteen kehittämissuunnitelma (2026).
- Alemman tieverkon merkittävyys selvitys (2027).
- Logistiikan digitalisaation tila ja kehittämismahdollisuudet julkisesti hankituissa kuljetuksissa eri sektoreilla. (2028).

Vaikutusten arviointi

Toimenpideohjelman vaikuttavuus

Tavoite: Kansainvälisten käytävien kehittäminen parantaa Pohjoisen ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta	Vastaa hyvin tavoitteeseen.
Tavoite: Teollisuuden, alkutuotannon ja matkailun sekä sotilaallisen liikkuvuuden edellytykset paranevat	Vastaa hyvin tavoitteeseen.
Tavoite: Matka- ja kuljetusketjut sujuvoituvat pitkien etäisyyksien Pohjoisessa	Vastaa jossain määrin tavoitteeseen.
Läpileikkaava teema: Liikenteen päästöjen vähentäminen, luontokadon arvioiminen sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Toteuttaa pienissä määrin läpileikkaavaa teemaa.
Läpileikkaava teema: Turvallisuuden sekä toiminta- ja huoltovarmuuden parantaminen	Toteuttaa hyvin läpileikkaavaa teemaa.

Toimenpideohjelman vaikutukset

Saavutettavuusvaikutukset	Toimenpideohjelma parantaa erityisesti toimintojen saavutettavuutta, kansainvälistä ja kansallista saavutettavuutta sekä tavaraliikenteen saavutettavuutta.
Taloudelliset vaikutukset	Toimenpideohjelman julkistaloudelliset vaikutukset ovat merkittävät. Osa toimenpiteistä voidaan rahoittaa kansainvälisesti. Suunnitelma voi parantaa yhteiskuntataloudellista tehokkuutta. Toimenpideohjelma luo erittäin hyvät kehittämisedellytykset Pohjoiselle.
Ympäristövaikutukset	Toimenpideohjelman kokonaisvaikutus kasvihuonekaasupäästöihin on kasvattava, sillä rakentamisen hiilidioksidipäästöt ovat moninkertaiset mahdollisten kulku- ja kuljetusmuotosiirtymien hyötyihin.
Sosiaaliset vaikutukset	Toimenpideohjelma parantaa jossain määrin liikenneturvallisuutta sekä voi helpottaa iäkkäämpien ihmisten liikkumisen mahdollisuuksia.

Kiitos

